

4

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,
DE
VARIOLIS INSERENDIS.
QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

N E C N O N

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subijcit

GEORGIUS BACHMETIEV, A. M.

M O S C O V I E N S I S,

Societatis Regiae Medicae Edinburgensis

Socius Extraordinarius,

Ejusdemque ad acta edenda ab electis;

Nec non

Societ. Natur. Stud. Edinb. Praefes Annuus.

Æque pauperibus prodest, locupletibus aequæ;

Æque neglectum pueris senibusque nocebit.

HORAT.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

E D I N B U R G I:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVI.

Honos alit artes, omnesque incenduntur ad studia gloria.

CICERO.

CATHARINÆ II.

AUGUSTISSIMÆ ET POTENTISSIMÆ

OMNIUM RUSSIARUM,

IMPERATRICI,

&c.

&c.

&c.

Digitized by the Internet Archive
in 2016

<https://archive.org/details/b24928987>

C L E M E N T I S S I M A

I M P E R A T R I X,

CARMINIBUS *Vatum divinis,*
Historicorumque scriptis fidissimis, summas
qui in posterum laudes de TE TUISQUE
factis dicentes sunt consecuturi, sit ista TUA
gloria nominis ac sempiterna fama deman-
data ;

data ; dum consiliis **TE** pariter et armis
imperii fines augentem, leges, per tot gentes
diversas, clementissimas justissimasque sancien-
tem, patriasque literas **TUIS** ipsius
scriptis ditantem et illustrantem, concele-
brant, **TUUMQUE** demum exemplum,
QUAM jam nunc universa Europa
miratur, posteris regibus imitandum pro-
ponunt !

ponunt ! *Mihi enim ingenio tam infirmo
minime convenit id aggredi, cui vel summi
vix ingenii vires sufficiant. Neque enim
IMPERATORIAM ISTAM
MAJESTATEM TUAM, quam
TU non armis solum decoratam, sed et
legibus armatam, esse voluisti, sibi pro
meritis collaudandam quis facile suscepe-
rit ;*

rit ; neque victorias tot et tantas, quas,
“ *TE* consilium, et tuos praebente *Divos*,”
Populus Russicus clarissimas reportavit,
rite dicere qui potuerit, nisi qui divino quodam ingenio instinctus sit, et veluti concitatus. Quae vero regio, quisve populus, clarissima *TUA* facta non agnoscit quoque et collaudat ? *TUIS* enim sub auspiciis,
OPTIMA

*OPTIMA PRINCEPS, Russici
Imperii vires eo usque crevere, uti totas fere
Asiae Septentrionalis nationes, dimidiam-
que ipsius Europae partem, TUÆ di-
tioni jam adnumeres. Quin et Chersone-
sum istam Tauricam, barbarae olim gentis
pedibus conculcatam, in libertatem, ditio-
nemque TUAM vindicasti, artibusque*

excolendam, humanitate informandam,
mercibusque ditandam, suscepisti. Quantam
autem in legibus condendis, quamque glo-
riam **TIBI** immortalem peperisti; quum
per immensas istas regiones pacem et secu-
ritatem subiectis **TUIS** undique concilies,
ac culpam poena premat comes! Sed ne-
que bellica tantum gloria laudibusque civi-
libus.

libus contenta, patrocinium quoque literarum in *TE*, ac veluti tutelam, suscepisti; in *Petropolin TUAM*, sicuti in quandam Musarum arcem, doctissimum quemque arcessisti; *Russicaeque* juventutis florem per varias *Europae* gentes, bonis literis instituendae, artibus quibusque utilissimis erudiendae, cognitioneque

nitioneque naturae scientiisque exornandae,
ad patriam famam tum sustinendam, tum
amplificandam, undique dimisisti. Haec
summa TUA laus est, quamque parem
nemo antea princeps est unquam consecutus.
Hic eorum TUI regni historiam
conscribentium exultet triumphetque oratio
oportet. Me vero hisce tantis adesse
debet

*deceat mirantem, laetantem, tacentem. Quid
enim rudi mea ac incondita voce opus
est, inter tot gentium concentum, ac plau-
dente TIBI orbe terrarum! Est ta-
men hoc mihi vel omnium gratissimum, et
in quo semper gloriabor, quod, Mu-
nere ac Beneficio TUO, has tenues
meas*

meas **TIBI, SANCTISSIMA**
PRINCEPS, studiorum primitias
vovere licuerit. Sera in coelum redeas,
diuque apud populum **TUUM** verseris,
gentis *Russicae* saluti consulens, gloriam
ejus famamque tuens, atque felix denique
regnans inter felices! Haec **DEUM**

IM-

IMMORTALEM adnixe pre-
catur

SACRÆ TUÆ

IMPERATORIÆ MAJESTATIS,

Subiectus devotissimus,

Humillimusque,

GEORGIUS BACHMETIEV.

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

VARIOLIS INSERENDIS.

NULLA quam medicina erroribus est scientia magis obnoxia, neque ulla in alia error adeo nocet. Aliis enim rebus studentium animos falsa pariter ac vera sententia delectat, locum forsan praebitura opinionibus ingeniosis fingendis, quae, dum a vero aberrant, neque ordinem tamen causa-

A

rum

rum mutare, neque vim earum conturbare valent. Variæ hinc philosophorum sectæ ab antiquissimis usque temporibus floruerunt, quarum aliae alias sibi disciplinas instituendas, suisque commendandas, curarunt.

Nullum vero ex hac doctrinarum successione, dum sibi quæque invicem in suos arrogabat imperium, respublica humana detrimentum capiebat. At in medicina longe aliter res se habet. Hic enim quæ falsis nititur rationibus curatio vitam ipsam tollit.

Haecce ad errorem proclivitas magna certe ex parte variæ isti multiplicique machinae, qua in studenda ars nostra versatur,

versatur, tribuenda est. Mihi vero liceat et aliam quoque erroris hujusce rationem afferre, ex eo nempe quod novis saepe remediis novisque curandi consiliis, utcunque salutaribus, adeo pertinaciter et stolide resistatur. Qua autem de causa novis istis remediis methodisque quorum vis et efficacia recenti quoque experimento confirmantur, adeo resistitur, non facile dictu est. An quod quae labore quaeruntur inviti relinquimus? An quod quas dudum jam fovemus opinionibus haecce remedia methodique adversantur? Cavendum quidem est, ne novarum rerum cupidi ea amplectamur quae nocitura sunt. Quid autem? An ex hisce solummodo quas rationes allegavimus, optimis

optimis istis remediis, Opio, nempe, Mercurio, Corticique Peruviano, adeo olim resistebatur? An ratio ex his solis reddenda est, cur Sydenhamo sagaci variolis tam feliciter medenti sui temporis medici adeo violenter obstabant? Quis vero non dolet, viros alias excellentissimos bellissimae isti maximeque salutari insitionis inventioni, de qua nobis hic agendum est, tam fortiter adversatos esse; quum nulla sit felicior medendi via ab hominibus unquam excogitata? Quae ad inventum hocce praestantissimum pertinent in unum colligere, ac pro viribus illustrare, summos artis medicae honores, secundum almae nostrae academiae instituta, ambiens, mecum decrevi.

Ante

Ante vero quam modum morbi communicandi artificialem attingam, brevem ipsius morbi historiam contexam oportet, quippe quae ad insitionem quoque explicandam haud parum conferat.

Variolae, quod plerisque * nunc videtur, non multis abhinc seculis innotuerunt, quum apud antiquos, quibus nulli accuratiores in morbis suorum temporum describendis, nulla hujusce morbi descriptio † extet. Apud Afros

* Boerhaavio, Van Swieten, Mead, et fere omnibus de hac re hodiernis scriptoribus.

† Vide Van Swieten Comment. in Boerhaavii Aphor. Tom. v. p. 2.

fros *, praefertim vero in Æthiopia, originem suam cepisse dicitur, annis fere † sexcentis post natum Christum ; atque Asia in Europam una cum profligatis fidelium turbis, qui bello sacro merebant, migrasse. In variis deinceps Europae regionibus vel mitius vel saevius hicce morbus invaluit ; paucos autem impune demittens quos semel adortus est.

Duplicem quandam variolarum divisionem

* Vide Meadii Librum de Variolis et Morbillis,
p. 7.

† Secundum Reiske. Vide Mead de Var. &c.
p. 3.

sionem medici * instituerunt, in variolas nempe *discretas confluentesque*.

Variolae † discretæ cum rigore quodam et horrore incipiunt, quæ magno deinceps calore, capitis et dorsi dolore vehementi, vomitione, inque adultis ad sudandum proclivitate, ac in regione quoque epigastrica, simul ac pressa sit, doloris quodam sensu, excipienda sunt. Eruptio, diem circiter quartum post morbum inceptum, aliquando

* Sydenhamus, alique.

† In tradendis variolarum signis, auctoritatem Sydenhami, qui de medicis, propter suam admodum luculentam hujusce morbi descriptionem, optime meretur, secuti sumus. Vide ejus opera universa, Lugd. Batav. anno 1741 edita, p. 132. et alibi.

quando ferius, rarissime autem citius, apparet. Nunc quae eruptionem antecedeabant symptomata vel multum mitigantur vel prorsus evanescunt; nisi quod proclivitas ad sudandum adhuc maneat. Macularum subrubidarum formam, aculeorum puncta referentium, eruptio primum induit; quae maculae hic et illic circa faciem, seu cervicem, sive pectus, atque per totum denique corpus prodeunt. Dolor simul in faucibus sentitur, qui cum pustulis surgentibus vehementior fit. Pustulae majorem in molem indies crescunt, inque fastigia surgunt. Cutis vicinaeque corporis partes rubore et inflammatione afficiuntur. Diem circiter octavum, a primo morbi insultu, vesicula

vesicula quaedam, fluidum subflavum continens, supra pustulae cujusque apicem apparet. Post diem undecimum, inflammatio minuitur, pustulaeque arescunt, deciduntque: Ac circiter diem decimum quartum, sive quintum, prorsus abeunt. Quum pustulae deciderint, squamulae quaedam oriuntur, foveas saepe post sese relinquentes. Per totum morbi cursum alvus aegro astringitur. Sub hac potissimum facie variolae regulares et benignae sese ostendunt.

Eadem symptomata eruptionem antecedentia, multum vero saeviora, variolas confluentes sive malignas comitantur, nisi quod aegro non eadem ad

C

sudandum

sudandum proclivitas adfit, quodque
 diarrhoea eruptionem aliquando prae-
 cedat, ac per aliquot post dies perftet.
 Citius hic fit eruptio, die nempe ter-
 tio vel etiam ante, nunquam autem fe-
 rius, nisi vi symptomatis cujusdam pe-
 culiaris eruptioni obftetur. Quanto
 citius pustulae prodeunt, tanto magis
 fore inter sese uti confluant, videtur.
 Signa eruptionem praecedentia adhuc
 manent, neque quicquam mitigantur.
 Hic et pustularum ipsarum forma *dis-*
cretarum pustulis dissimilis videtur, at-
 que alia magis exanthemata referunt,
 veluti erysipelas morbillofque. Proce-
 dente morbo, pustulae non in molem
 quaeque distinctam et evidentem cres-
 cunt, sed aliae in alias implicitae con-
 globantur,

globantur, faciemque vesiculae grandioris totam partem tegentis, colore subfusco, quaeque, prout saevit morbus, magis nigra fit, sibi induunt. Post diem octavum, colorata magis et hirsuta cutis evadit, donec et ipsa squamulis grandioribus decidat, quod, in variolis malignis, raro ante diem vigesimum quartum accidit, forma corporis facieque pustularum cicatricibus saepe lacerata. Praeter haec, et alia duo symptomata sunt, variolis confluentibus propria, salivatio scilicet in adultis, inque infantibus diarrhoea.

Haecce salivatio fere simul cum eruptione conspicitur, nonnunquam ante, aliquando post; diemque circa undeci-

decimum, gradatim minuitur, dum et tumor quoque vultus decedat, manus mox invasurus. Diarrhoea non aequè cito infantes, ac ptyalismus adultos ad- oritur ; quocunque autem tempore in- cipiat, morbum per cursum reliquum comitatur.

Duos hunc in modum hujusce mor- bi status raptim exhibui, neque longius progredi, vel symptomata anomala ex- aminando, vel etiam quae communia sunt plenius explicando, quos mihi fi- nes, ex operis natura, imposui, finunt. Variolae enim naturales opus sibi pro- prium vindicarent. Qui igitur mor- bum hac sub forma dignoscere cupiunt, Sydenhamum, aliosque scriptores prac- ticos.

ticos, adeant. Mihi enim, utpote qui fatis jam in limine differui, ad modum istum morbi sano corpori communicandi, quae vocatur insitio, festinandum est.

De indole vero morbi pauca quaedam dicenda sunt; quippe quae cognita et ad morbum inferendo communicandum et insitum tractandum multum conferant. Quanquam autem copia hic mihi detur eruditionem quandam medicam ostentandi, dum vel aliorum hypotheses proferre vel refutare licet, ab Rhaze isto, qui primus * de hoc morbo scripsit, ad viros deinceps clarissimos,
uti

* Vide Friend's History of Physic, Tom. ii. p. 190.

uti Hoffmannum, Violente, Hahnium, aliosque progrediens, nullam tamen hujusmodi rationem inire statui. Quos enim alii errores errarunt, praesertim quum quae eos refellant argumenta in libris inveniantur, quorum cuique copia est, et scriptorem pariter recensere piget, et lectorem perlegere. Sententiam igitur istam quae potissimum valet, quaeque ponit materiam variolosam in fluida nostra uti fermentum agere, eaque ad naturam suam assimilare, solummodo hic referre in animo est.

Quoniam haecce opinio, quae alias aliis temporibus facies * induit, multis morbi

* Vide sententias quas circa hujus morbi naturam

morbi phaenominis analogiaque chemica stabiliatur, fidem sibi haud immerito conciliavit. Sunt autem quae ei objiciantur; quorum pauca nunc proferam.

Neque enim, si variolae ex fermentatione penderent, atque fluidorum nostrorum exinde assimilatione, quicquid esset causae, cur hicce processus, simul ac inceperit, unquam desineret, quum chylus systemati perpetuo suppetat, atque in sanguinem ejus nutriendi causa convertatur, ac nova semper materia sic fermenti variolosi actioni subjiciatur.

Fermen-

ram Rhazis, Sydenhamus, multique alii protulerunt.

Fermentationem non esse morbi causam ex aliis quoque rebus colligitur. Quum enim, quod aliquando accidit, mulieres gravidae variolis correptae morbum cum foetu in utero * non communicent ; vel † quum infans in lucem editus

* Talis casus narratur in epistola Boerhaavii ad Bassandum. Vide Swieten Comment. in Boerh. Aphorif. Tom. 5. p. 72. Similes quoque casus inveniuntur apud Phil. Trans. abridged, Tom. iii. p. 308. et Mead de Variol. et Morb. p. 65. &c.

† Talis autem casus, in Comment. de Rebus in Scient. Natur. et Medicinae Gestis Lipsiae, Vol. xxiii. Pars i. ex Freid. Christ. Stolleri Observ. Medic. &c. desumptus hisce verbis refertur : ‘ Foemina, quae puerperii calamitates saepius feliciter erat passa, neque tamen variolis laboraverat, edit aliquando partum, mortuum quidem, veris tamen variolis obsessum. Post octo annos autem, ipsa variolis confluentibus est affecta.’

editus variolarum pustulis coopertus fit, dum mater, nunquam antea correpta, immunis evadit, neque nisi multo post tempore hocce morbo plectatur; in hisce casibus fermentatio vix causa esse videtur, quoniam ex fluidis matris et foetus adeo inter se connexis, aliisque ex aliis mutuo pendentibus, nulla ratio reddi potest, cur alter immunis evadit alterve corripiatur.

Praeterea, sanguis ipse solus, si naturae contagionis assimilatus esset, morbum insitione communicare debet. Quumque hac de re dubitarem, experimentum instituere quo certior fierem decrevi, quod tamen exsequi non potui,

tui, variolis eo tempore hac urbe * exulantibus, neque quenquam inveni cui volenti eas infererem. Hoc autem experimentum sine successu institutum postea didici, auctoritate nifus illustrissimi Baker†. Ac, ne plura dicam, quum nec ex hac hypothefi, neque quacunque ex alia, quam scio, ratio fat probabilis reddi possit seu systematis adeo mutati, uti labem variolosam non iterum accipiat, five morbi ad cutem propulsi; hypothefis ideo ipsa parum sufficit, atque hinc falsa aestimanda est.

Quoniam viros tot clarissimos hujusce morbi causa adhuc latuit, adolescenti

* Edinburgo.

† Vide Baker, Inquiry into the Merits, &c. p. 7.
Lond. 1766.

centi certe artem suam in limine salutanti, esse dedecori nequit, et ipsum causam latere. Medici vero prudentis, morbi causam ignorantis est, ejus effectus diligenter perspicere, operamque suam navare, ut saevitiam eorum mitiget cohibeatque. Ac in variolis morbum * inflammatorium hi effectus constituere videntur, ad corporis superficiem praecipue tendentem. Diathesis haec phlogistica ex febris natura fac apparet, quae synocha † est; et ex effectibus

* Vide Illustriss. Cullen, First Lines, Vol. ii. p. 127. edit. ult.

† Hujusce febris definitionem Clariss. Cullen his verbis complectitur: ‘ Calor plurimum auctus, ‘ pulsus frequens, validus, et durus; urina rubra; ‘ sensorii

fectibus salutaribus quos regimen antiphlogisticum rite adhibitum edit. Quumque morbi omnes inflammatorii in morbo prorsus contrario, debilitate nempe, desinere possunt, variolae nonnunquam malignae vel confluentes evadunt, in quibus febris, cui typhi * natura est, debilitatisque signa alia manifesta, methodum aliam medendi, quam quae in statu inflammatorio adhibebatur,

‘ sensorii functiones parum turbatae.’ Vide ejus Synopsin Nosol. Method. &c. Gen. iv.

† Idem. cel. vir hanc typhi definitionem tradit :
 ‘ Morbus contagiosus ; calor parum auctus ; pulsus
 ‘ parvus, debilis, plerumque frequens ; urina parum mutata ; sensorii functiones plurimum turbatae ; vires multum imminutae.’ Vid Gen. v.

hibebatur, nunc esse adhibendum indicant.

His igitur generaliter de morbo positus, ad infitionis naturam particularem examinandum nunc accedam.

Infitionis inventio, sicuti et multae aliae inventiones utiles, forte fortuna*, quod videtur, obvenit, quum nec inventorem, neque quo demum tempore sit inventa, novimus. Circassensibus † autem haec inventio tribuitur, atque ex Graecia deinde per totam Europam

* Vide Kirkpatrick's Analysis of inoculation, &c. p. 106.

† Vide Mead de Variol. et Morb. p. 74.

ropam migrasse dicitur. Quum primum in Europam infitio allata esset medicorum alexipharmicorum perniciofa methodus variolas tractandi apud multos adhuc valuit, quae funestam morbi naturam adeo augebat, ut tum recte diceretur,

“ Quaesitaeque nocent artes ; cessere magistri,

“ Phillyrides, Chiron, Amythaoniusque Melampus ;

“ Saevit et in lucem Stygiis emissâ tenebris

“ Palida Tisiphone—————

“ Inque dies avidum surgens caput altius effert *.”

Nihil igitur ad strages, quas hic morbus edidit, cohibendas magis apta quam infitio videbatur. Attamen multum ei
utcun-

* Vide Virgilii Georgica, Lib. iv. l. 549.

utcumque salutari refistebatur. Pravam hanc de infitione opinionem refutavit experientia, tempus vicit, atque morem salutarem late jam pergentes propagavit. Regiis enim exemplis infitio nunc fancitur, ex quibus nullum magis omni laude dignum quam quod SAPIENTISSIMA RUSSIÆ IMPERATRIX, ante populi fui oculos, exemplum edidit, quum, suam populi faluti salutem postponens, IPSA fere prima omnium sese infitioni subjiceret, eamque illustriffimi hujus exempli ope per fines imperii propagaret.

Si quis putet infitionem, utcumque salutarem, adverfum variolas iterum ingruentes non valere, opus Doctoris

Baylies

Baylies * Regis Borufforum Archiatri,
adeat ; quod si perlegerit, quaeque a
Doctoribus Archer †, Watſon, et Ba-
rone Dimſdale ‡, de inſitione dicuntur,
aliorumque || multorum ſententias, quae
hic

* Vide ejus Facts and Obſervations relative to
Inoculation in Berlin. Edin. 1781.

† Hicce cel. vir. affirmat, in Epiftola ad Doctorem
Baylies ſcripta, quae in p. 5. operis jam citati inve-
nienda ſit, ſe nunquam noviffe aliquem per ſecun-
dum vicem, poſt inſitionem variolis laborantem,
quanquam ſub curâ ſua in Noſocomio ad variolas
curandas et inſitionem exercendam Londini inſti-
tuto, praeter alios, viginti ſex mille aegros habuiſ-
ſet.

‡ Hi cl. viri longa et lata experientia edocti ean-
dem ſententiam confirmant.

|| Baker, Bromfield, Monro ſenior, plurimique
alii.

hic afferri possunt, simul conferat, prejudiciis renunciet oportet. Sin autem nil eum eorum auctoritas moveat, quae a me hic sint dicenda certe minime valebunt. De insitione capitibus sequentibus differemus.

I. Quo praesertim vitae tempore insitio fieri debet ;

II. De aegri cui variolae inferendae sunt constitutione ;

III. De anni tempestate insitioni maxime accommodata ;

IV. Quae ante insitionem debent parari ;

V. Quae ad inferendum materia feligenda est ;

VI. Quae, durante infectione, tractatio esse debet ;

Quaerendum est.

I. Quo praesertim vitae tempore infectio fieri debet.

Quum, ut ante notavimus, contagio variolosa morbum inflammatorium cieat, qui variolas inferunt aetatem istam feligere debent, si penes eos sit selectio, in qua scilicet inflammatio facillime vincitur. Infantiam infectioni esse maxime accommodatam pariter ipsa ratio et experientia demonstrant ; et,
quan-

quanquam infitio felicissimo cum successu fit quocunque vitae tempore * saepe adhibita, nulla tamen aetate felicius fieri, quam ex duobus a natu annis ad usque pubertatem medici † notarunt. Ante vero quam infans fit duos annos natus, prudentis est infitionem vitare. Praeter enim morbos varios, quibus haec aetas est obnoxia, quique variolas saeviores reddere possunt, convulsiones, nempe, variaequae canalis alimentarii affectiones, et quod admodum difficile sit hujusci aetatis infantibus

* Vide Schultz's Account of Inoculation, &c.
p. 4. Dimisdale, aliique.

† Vide Dimisdale's present Method of Inocul.
p. 9. et Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 152.

infantibus suadere ea quae necessaria sunt per morbi cursum assumere, hoc quoque timendum est, ne quae ex necessitate inflammatio fit tenues suos spiritus teneraque corpora pervellat exhauriatque, ac variolarum speciem quandam malignam edat, quoniam hiſce infantibus plures puſtulae * adnaſcuntur, quam in maturioribus fit. Attamen, ſi morbus adeo valeat, ut difficile ſit eum via naturali ingruentem repellere, ad inſitionem hic, ſumma tamen cum cura, confugiendum eſt, ne infectionis naturalis periculum infans ſubeat. Poſt annum aetatis ſecundum elapſum, quanto citius infanti variolae infe-

* Vide Dimſdale's preſent Method of Inoculation, p. 11.

inferuntur tanto melius, quum, et foras exire infantes tum cupiunt, et necessitas saepe fit eos huc et illuc gestandi, unde morbo naturali obnoxii evadunt. Cursus enim morbi in infantibus plerumque adeo mitis est, ut infitio iuste et sine periculo adhibeatur. Et puberes majoresque natu quoque variolarum adhuc expertes infitione quamprimum uti debent; quippe quae neglecta et formae et ipsae vitae olim noceat. Neque enim quod morbum adhuc effugerint ideo certum est, nihil post periculi subituros, praesertim quum

“ Quid quisque vitet, nunquam homini fatis

“ Cautum est in horas ;”

quumque

quumque infitio feliciter omni vitae tempore adhibita fit.

II. Quae fit aegri cui variolae inferendae sunt constitutio.

Quo quisque sanior fit, eo facilius morbum quemcunque feret. Quibus igitur firma corporis constitutio contingit, facile iis medicus auxiliatur. Sed multi sunt quibus non eadem est felicitas, quos diligentissime curare medicum oportet. De nullis tamen nisi de morbis chronicis hic nobis dicendum est; neque enim sana mente quis in animum induxerit variolas cuivis morbo acuto laboranti inferere. Qui vero morbo
chronico

chronico laborant liberius * tractari possunt, quam olim existimatum est, ex argumentis forsan eorum qui infitioni obstabant, quique scrophulam, aliosque morbos corpori inhaerentes variolis infitis excitos, esse ponebant. Haec autem aliaque argumenta experientia delevit; ac, contra, comprabatum est, tales corporis habitus aliquando in melius esse post variolas conversos †; quumque scrophula aliique pravi habitus cursum variolarum mitem ‡ exhibuerint,

* Vide Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 150.; Bromfield's Thoughts, &c. p. 6.; Dimsdale's present Method of Inoculation, p. 12.

† Vide Cullen's First Lines, Vol. iv. p. 364.

‡ Vide Cullen, Bromfield, Dimsdale, ut antea citatos.

rint, hinc colligitur, eos hoc modo affectos, pro infectione communi, mitigationem quendam morbum subituros, dumrite ad morbum recipiendum parentur; mulieribus etiam gravidis infitio* adhibita fuit; sed, hoc nisi res ipsa flagitet, haudquaquam fieri debet.

III. De anni tempestate infitioni maxime accommodata.

Ver et autumnus, utpote anni tempestates mitissimae, caeteris tempestatibus anteponi solebant. Attamen minime hoc experientia comprobatum est; plures enim pustulae ex verna † infitione

* Vide Dimisdale on Inoculation, &c. p. 21.

† Vide ejusdem operis, p. 14.

fitione quam aliis tempestatibus saepe
proveniunt ; autumnusque *, ob mor-
bos varios epidemicos, qui tunc fae-
viunt, non sat tutus habendus est. Ad
infitionem tamen quocunque anni tem-
pore † confugi potest, dum sedulo ca-
veatur ne vel summus calor, vel frigus
summum, adfit.

IV. Quae ante infitionem debent
fieri.

Olim in usu fuit eos, quibus vario-
lae inferendae erant ante mensem ‡
E circiter

* Vide Baker's Inquiry, &c. p. 6.

† Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 153. ; Dimf-
dale on Inoculation, p. 6. ; Bromfield's Thoughts,
&c. p. 26.

‡ Vide Kirkpatrick's Analysis, &c. p. 302.

circiter quam infitio fiebat praeparare. Brevius aliquanto nunc fit, et nullum fortassis incommodum oriretur ex intervallo etiam breviori introducto. Quum enim praeparatio praecipue constet regiminis antiphlogistici usu, per dies certe novem vel decem *, quod commune est, constitutio corporis vel firmissima attenuetur oportet; periculumque imminet ne constitutio nimis fracta in variolas confluentes irruat †. Casus isti pauci funesti, qui infitionis nascentis culpandae ansam praebuerunt, ad

* Vid. Dimisdale on Inoculation, p. 18.; Baker's Inquiry, &c. p. 6.

† Bromfield quoque putat, nimiam praeparationem saepe nocere. Vide Thoughts arising, &c.

ad longam hanc praeparationem sunt fortassis referendi. Variolas ipse quibusdam non ante praeparatis inferui, quod et multis in aliis factum vidi, quibus omnibus morbus contingebat mitissimus *. Verum etiam ii qui firmissimi sunt, et quibus ideo praeparatio necessaria videtur, diaeta tenuiore victitantes, atque unum alterumve diem cibo a carne confecto abstinentes, prius-

* Illust. Baro Dimisdale tamen ipse, in opere suo ultimo, cui titulus, *Traçts on inoculation, &c.* Londini anno 1781 edito, se variolas saepe inferuisse sine ulla praeparatione, et nihil exinde incommodi observasse refert ; Vide p. 125. et seq. Felices quoque insitionis effectus sine praeparatione videre licet apud Monro senior. *Account of Inoculation in Scotland*, p. 18.

priusquam infitio fit, ab omni diathesi inflammatorio liberabuntur.

Mercurialia, praesertim mercurius * dulcis, cum stibinis conjuncta, uti propriae praeparationes plerumque adhibitae sunt. Haecce remedia ex hoc fortassis originem suam deducunt, quod Boerhaavius † arbitratus sit horum metallorum conjunctionem antidotum esse adversus virus variolosum. De hoc vero effectu peculiari dubitare licet. Neque aliter, nisi ut evacuans, mercurius dulcis agere potest. Sed, quum tormina mercurius saepe gignit, et

pauca

* Dimfdale on Inoculation, p. 18.; Kirkpatrick, Baker, multique alii.

† Vide Aphor. 1392.

pauca quidem ejus copia ptyalifimum aliquando cieat, laxativum pro eo substituere magis e re effet, cujus operatio minus debilitans et refrigerantior evaderet, uti tartari cryftalli, aliique fales neutrales. Talis praeparatio firmiter et magis plethoricis convenit; sed, in infirmioribus tenuioribusque, alia tractatio requiritur. Iis diaeta generosior, vinique ufus moderatus, prout res pofcit, concedi poteft *.

Noctu opii exhibitio, durante praeparatione, in utroque cafu, ad morbum mitigandum conferre poffit. Opium enim, quod notum eft, irritabilitatem
fenfi-

* Vide Dimfdale on Inoculation, p. 20.

fenfibilitatemque minuit ; ideoque verifimile eft, hoc remedium utile fore ad actionem contagionis variolofae frangendam, corpus ejus effectibus minus obnoxium reddendo.

Infitio facta inter menses mulierum nihil nocet *. Sin autem poffit infitio differri, melius eft, quum inter menses fieri minime iis gratum fit.

V. Quae materia fit feligenda, et quo pacto adhibenda fit.

Medici olim arbitrantur effe maximi momenti materiam infitioni rite accommodatam

* Vide Dimfdale, p. 21.

modatam feligere ; infectionem vario-
lofam opinantes et alios morbos cor-
pori ejus, cui materia detracta est, in-
haerentes posse communicare. Expe-
rientia docti, hanc opinionem esse fal-
sam reperimus, materiamque, aegris
aliis morbis laborantibus detractam, so-
las variolas * communicasse, materiam-
que quoque, de variolis malignis de-
tractam, speciem mitem † edidisse. Pru-
dentis tamen est, materiam ei detrahare
omni exceptione majori ; quanquam
ex iis quae diximus videtur, nihil opus
esse, rebus urgentibus, attentione ad-
modum scrupulosa. Neque multum
refert

* Vide Kirkpatrick's Analysis, p. 172. et Monro
senior, Account of inoculation in Scotland, p. 44.

† Kirkpatrick's Analysis, &c. p. 167. et seq.

refert materiae variolosae maturitas, quum vel humor maxime * exiguus de pustula detractus ad morbum communicandum satis valeat. Idem quoque dicendum est de hoc, an materia aegro variolis naturalibus an insitivis paretur, locus ubi inserta fuit materia omni alio a nonnullis † praeponitur. Materia adhuc recens certius quidem agit; attamen, etsi scalpello aliquantum servatum, halituque vel aquae calidae vaporibus ante madefactum, quam adhibeatur, variolas pariter ciet.

Quod

* Dimfsdale on Inoculation, p. 27.; Baker's Inquiry, &c. p. 9.

† Dimfsdale, p. 28.

Quod ad ipsam operationem attinet, quae a Barone Dimfdale descripta sit, ea optima videtur*. Sagax ille medicus incisionem tenuem scalpello, cujus punctum materia variolosa imbuitur, in parte brachii carnosa, ita ut cutem tantum veram attingat, faciendum vult, parvique deinde vulneris labia aperienda, materiamque variolosam ibi deponendam, scalpellum super orificium abstergendo. Incisiones similes fieri possunt una alterave parte brachiorum amborum, ad majorem securitatem. Vulnera tunc sine ulla curatione relinquenda sunt †.

F

VI.

* Vide Dimfdale's present Method of Inoculation, p. 24.

† Idem, et Baker's Inquiry, p. 9.

VI. Quae, durante infectione, tractatio esse debet.

Simul ac infectio incipit, eadem fere symptomata occurrant, quae in variolis naturalibus, quaeque antea descripta sunt. Mitiores tamen prae se ferunt faciem ac ut plurimum discreta sunt. At tamen infectionem variolae confluentes, quanquam raro, interdum excipiunt, quod ad majorem systematis proclivitatem in putredinem ruendi fortassis referendum est *. Quae hic obveniunt symptomata, eadem quoque sunt, ac in variolis via naturali allatis.

Post infectionem factam, ut omnis calor aegro longe absit oportet. Atque
ut

* Vide Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 161.

ut quam maxime regimine antiphlogistico utatur. Quod ad infirmos tamen debilesque attinet, iis magis, prout res postulat, indulgendum est.

Non nisi die secundo post factam incisionem infectio apparet *, et tum, ope tamen lendis, contractio videtur cutis circumcingentis, maculaque flava circa incisionem. Hoc morbi tempore mercurii dulcis praeparationem sub quavis forma, exhibere in usu † fuit. Eadem autem objici possunt mercurio hic adhibito, ac antea in praeparationibus. Immo et magis periculosus hic usus ejus est, quippe qui pravos effectus edere possit,

* Vide Dimisdale's present Method of Inocul.
p. 30. et 31.

† Idem, p. 31.

possit, os nempe frigori expositum laedendo, dum mercurius operetur. Ea tamen frigoris commoda sunt, uti refrigeratio interpellata non facile compensaretur ullo commodo ex mercurio dulci quaerendo; praesertim quum opinari liceat, remedium istud eo maxime prodesse, quod vi sit praedita purgativa. At, pro eo remedia alia, aequae efficacia, sales nempe neutrales, fennam, mannam, jalapam, &c. substituere possumus.

Die * quarto vel quinto post variolas insertas, pruritus quidam ab aegro sentitur

* Quae de progressu infectionis narrantur, ex auctoritate Dimisdale praecipue scripsimus. Vide Dimisdale on Inoculation, p. 30. et seq.

sentitur ea in parte qua fiebat insitio, quae inflammata videtur, duraque tactu est. Simul parvula pustula, fluidum lucidum continens, est videnda. Diem circiter sextum dolor quidam et rigiditas in axilla sentitur, quod plerumque pro bono felicique omine habetur; quia symptomata eruptiva cito advenire hinc colligitur, morbique lenitatem in futurum tunc licet augurari. Die septimo, vel, quod saepius, die octavo, symptomata febrilia eruptionem antecedentia, levis scilicet capitis dolor dorsique etiam dolor se invicem excipientes, rigores quoque et calores alternantes, apparent. Hoc etiam tempore, sapor ingratus halitusque foetidus interdum notantur. Diem circiter decimum

cimum vel undecimum, efflorescentia quaedam circularis, mole majore vel minore, partem incisionis externam circumambiens, plerumque invenitur, qua visa, symptomata cuncta molesta magna ex parte, evanescent.

Hunc cursum tenet morbus infectivus apud aegros plerisque, quo tempore symptomata adeo mitia sunt, ut vix operam medicinae postulent, nisi quod tenui diaeta opus sit, purgatioque, quum e re videatur, exhibita, una cum aquae frigidae usu libero, aegro sitienti, utque aere frigidiusculo corpus exponatur *. Quod ad hocce remedium, frigus

* Vide Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 163. ;
Dimisdale on Inoculation, &c. p. 35. et seq.

frigus nempe, pertinet, quae exinde beneficia derivanda sunt a viris illustrissimis * adeo comprobata sunt, ut nihil amplius a me ad efficaciam ejus stabiliendam possit afferri. Per totum morbi cursum, corporis frigori expositio multum prodest; sed praecipue huc confugere oportet ante symptomata eruptiva, quae saepe symptomata tantum mitigat, ut, nisi ex pustulis postea, morbus vix ab aegro sentiat. Aeger nunquam in lectum relegandus est, sed, quam maxime fieri potest, absque fatigatione, aeri semper aperto credendus. Sic aegri plerumque recreantur, membra somno refoventur, cibique appetentia

* *Monro senior, Cullen, Dimsdale, Baker, et alii.*

tentia excitatur. De corporibus tamen tenellis, tempestate praesertim faeviente, sedulo cavendum est. Si frigore laedantur, potionibus cardiacis aegri refovendi sunt. Post eruptionem completam, diaeta fortior adhiberi licet, donec gradatim ad pristinum victitandi morem aeger denique restituatur.

Haec sufficiunt ad generalem curandi methodum in aegris plerisque, quae plurimum ad morbum mitigandum valet.

Exempla tamen quaedam sunt morbi, vel ex ipsa aegri constitutione corporis, vel ex aliis rebus quibusdam non vitandis, in pejus indies ruentis. Ac morbi

morbi futuri naturam constituere nonnulli conati sunt, ex signis quae pars ista cui infitio fit, exhibere solet *. Pravam variolarum speciem exinde augurantur, quum mutatio ea in parte tarda sit, quumque incisio, pro rubro et inflammato colore, pallefcit, marginesque ejus plani sint, neque molestus quicumque sensus adfit. Haec morbi facies interdum ad usque diem quintum vel sextum permanet, adeo ut dubium sit an infitio successerit necne. Inflammatio his in casibus liberiore purgationis usu augetur ; quae tamen non sine discrimine adhibenda est ; animum enim

G sedulo

* Vid. Dimisdale on Inoculation, p. 30.

sedulo ad febris naturam, corporisque robur, advertendum est.

Quando morbus insitivus morbum naturalem refert, eadem curandi methodus, quae morbo naturali convenit, instituenda est. Si inflammatio multa sit, evacuantium magis assidua exhibitio, regiminisque antiphlogistici, adhibeatur oportet; quumque pulsus durus fiat, ac symptomata multum augentur, etiam ad venaesectionem est confugiendum *. Emetica † quoque multum profutura sunt; quoniam peculiaris stomachi affectio, durante morbo, ea indicare

* Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 163.

† Ibid.

care videatur. Convulsiones epilepticae, durante febre eruptiva, interdum obveniunt, quae semel tantum vel bis ingruant, vespere eruptionem praecedente, plerumque secunda esse censentur. Sin autem saepius et plures ingruant, adversae aestimantur, ac quam primum repellendae sunt. Ad hoc efficiendum, nihil aptius illustriss. Cullen * reperit, quam opium in larga dosi administrare. Post eruptionem completam, ad nulla fere remedia confugiendum est, nisi symptomata persistant vehementia, quod, si fiat, sique inflammatio magna sit, regimen antiphlogisticum adhuc adhibendum est.

Si

* Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 164.

Si debilitas vero plurima sit, ac fluidorum status putrescens, quales varicellae malignas plerumque comitantur, corticis Peruviani tunc, vinique aliquantum exhibendum est, aegroque acidis nitroque saepe* utendum. Sunt qui opiata † a quinto morbi die ad usque finem adhiberi, volunt ‡. Epispastica multum profunt ad symptomata quaedam mitiganda, qualia sunt, faucium affectio, deglutitio difficilis, salivaeque excretio gravis.

Quum efflorescentia erysipelati similis per universum pandatur, multum periculi

* Vide Gullen's First Lines, Vol. ii. p. 166.

† Idem.

‡ Idem, p. 167.

periculi affert; quod ad depellendum, a frigore nimio abhorrere, et ad remedia tonica confugere, aegrum * oportet. Hunc in modum generalem morbi tractationem instituere sum aggressus. Symptomata quidem anomala quaedam non retuli; quippe quae, quum eadem iis non sit semper facies, non facile describantur, quaeque igitur prudentiae medicorum, sicut e re videatur curandae, commendentur oportet.

Haecce morbum applicandi methodus, applicatumque curandi, morbum adeo mitem lenemque efficit, uti nemo fere

* Vide Dimisdale, p. 45.

fere nunc hoc morbo tollatur. Neque vitam solam tuetur infitio, verum pulchritudinem quoque formamque conservat. Morbus enim antea hicce faevus, si vitae quando aegri pepercisset, foeda saepe vulnera post se reliquit, adeo ut formosissimis antea pulcherri-
misque, in quos, ob formam venustam, omnium oculi converfi sunt, facies turpis et deformis fieret. Ne vultus hoc modo deturpetur, multae sunt inventiones excogitatae; quum autem in vultu tegendo plerumque versentur, quod necessario calorem ea in parte accumul-
lat, inutiles omnino esse videntur, neque quicquam unquam commodi certioris exinde provenit. Sed, ut frigus, debito modo adhibitum, ad morbum
mitiorem

mitiorem reddendum adeo valet, haud improbabilis videtur, quod frigida subinde vultus lavatio ad faciem confervandam multum conferre possit.

Hisce generalibus de morbo jam perfectis, necessarium fortassis videatur, quae demum sit variolarum insitivarum lenitudinis causa inquirere. Atque hic silentio praeterire non possum quam hac de re Doctor Gardiner, Collegii Regii Medicorum Edinensis nuper Praeses, sententiam protulit. Ante vero quam eam tradiderim, liceat mihi publicam hanc occasionem arripere meum in illum animum gratissimum, ob multa ista commoda, quae per quatuor annos, jam domo ejus utens, ex consiliis

confiliis amicis, praeceptisque doctis, accepi, testandi ; quod et lubentius facio, quoniam tanta est viri humanitas, modestia, tamque alta eruditio, ut ne vel adulationis suspicio esse possit. Vir hicce ingeniosus putat, contagiones omnes per salivam in stomachum recipi, primumque et ab initio in istud organum agere. Quae vero ad hanc sententiam confirmandam argumenta ab illo allata sunt, ea hic referre non possum ; sed ad ipsum opus * lectorem remitto. Lenitudinem igitur variolarum insitivarum huc referendam esse censet, quod in partem minoris momenti,

* Vide Gardiner, Observations on the Animal Oeconomy, &c. Edinburgi anno 1784 edit.

menti, quam est stomachus, earum contagio primum * agat ; quum, contra, variolae naturales, si contagio in stomachum recipiatur, in systema generale durius quoddam efficiant necesse est ; ob multam sensibilitatem, magnamque hujusce organi cum aliis corporis partibus sympathiam. Haecce sententia, quum admodum verisimilis sit, causam variolarum insitivarum lenitudinis quadam ex parte indicare videtur. Ad quaestionem tamen plenius solvendam, huc quoque spectare oportet, quod nempe morbum cito advenire ante cognovimus, atque quod hinc corpus ei ingruenti praeparare

H

possimus.

* Vide operis jam citat. p. 101.

possimus. Hinc quae variolas minus noxias possunt efficere nobis ante suppetunt, quaeque eas adaugent, possumus vitare. Hinc timore, aliisque animi pathematis, quae contagiones faeviores reddunt, resisti potest, ac quae mala edunt diaeta regimenque prava vitantur.

F I N I S.